

Päivähoito- ja kerhotilojen vaatimukset ja valvonta 2020

Tässä ohjeessa on Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen terveystarkastuksen vaatimuksia ja suosituksia päivähoito- ja kerhotilojen olosuhteista.

Terveydensuojelulain tarkoituksena on suojella ihmistä elinympäristöstä aiheutuville terveyshaitoilta sekä edistää ja ylläpitää ympäristön terveellisyttä. Päivähoitoympäristön suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on tämän huomioon ottaminen erityisen tärkeää, sillä lapset ovat aikuisväestöä herkempiä elinympäristöstä aiheutuville terveyshaitoille.

Suunnitteluvaiheessa toimijan tai suunnittelijan on syytä olla mahdollisimman varhain yhteydessä terveystarkastajaan. Terveystarkastus antaa neuvontaa ja tarvittaessa ennakkolausunnon tilojen suunnitelmista tai olemassa olevien tilojen tarvitsemista muutostöistä.

Ohjeen toimenpiderajat perustuvat mm. terveydensuojelulakiin, asumisterveysasetukseen, asumisterveysasetuksen soveltamisohjeeseen ja Valviran ohjeeseen koulun ja päiväkodin olosuhteiden tarkastuksesta, terveyshaitan ennaltaehkäisemisestä sekä selvittämisestä. Hygieniaa koskeva osa-alue perustuu Sosiaali- ja terveysministeriön oppaaseen Infektioriskin vähentäminen päivähoitotiloissa. Päivähoitotoiminnalle ja -tiloille omia vaatimuksiaan asettavat muun muassa aluehallintovirasto, rakennusvalvonta ja pelastuslaitos.

Sisällys

1.	Päivähoito- ja kerhotiloja koskevien asioiden käsittely terveystarkastuksessa	2
1.1	Terveystarkastuslain mukainen ilmoitus ja tarkastukset	2
1.2	Elintarvikelain mukainen ilmoitus ja tarkastukset	2
2.	Tiloja ja ympäristöä koskevat vaatimukset	3
2.1	Ympäristö ja piha-alue	3
2.2	Tilat ja materiaalit	4
2.3	Sisäilmasto	5
2.4	Radon	5
2.5	Tupakointi	5
2.6	Ääneneristys ja melu	5
2.7	Valaistus	6
2.8	Talousvesi ja sen lämpötila	6
2.9	WC-, pesu- ja siivouksetilat	6
2.10	Keittiö	6
2.11	Jätehuolto	7
3.	Lähteet ja lisätietoja	7

1. Päivähoito- ja kerhotiloja koskevien asioiden käsittely terveystarkastuksessa

1.1 Terveystarkastuslain mukainen ilmoitus ja valvontatarkastukset

Toimijan on tehtävä ilmoitus päiväkodin, ryhmäperhepäiväkodin ja lasten ja nuorten käytössä olevien kerhotilojen toiminnasta. Perhepäivähoidosta ei tehdä ilmoitusta.

- Toiminnan aloittaminen: Terveystarkastuslain 13 §:n mukainen ilmoituslomake viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.
- Toiminnan olennainen muuttaminen: Ilmoituslomakkeella ilmoitettavia muutoksia ovat esimerkiksi lapsimäärän huomattava lisäys ja aiemmin muussa käytössä olleen tilan muuttaminen päivähoito- tai kerhotilaksi.
- Toimijan vaihtuminen tai toiminnan loppuminen: Ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti sähköpostilla tai puhelimitse tai täyttää lomakkeen. Toimijan vaihtumista tai toiminnan lopettamista koskevan ilmoituksen käsittely on maksutonta.

Terveystarkastuslain 13§ ilmoituslomake löytyy Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen www-sivuilta

https://www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi/keskiuudenmaanymparistokeskus/tiedostopaikki/index.html?sivu_id=1974. Ilmoitukseen tulee liittää asemapiirustus, pohjapiirustukset ja selvitys ilmanvaihdosta. Ilmoitus toimitetaan sähköpostilla osoitteeseen yaktoimisto@tuusula.fi tai postitse Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, terveystarkastus, PL 60, 04301 Tuusula.

Terveystarkastus tallentaa kohteen tiedot valvontakohtetietokantaan ja lähettää toimijalle todistuksen ilmoituksen käsittelystä. Ilmoituksen käsittelystä peritään Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu. Maksu sisältää myös ensimmäisen tarkastuksen. Terveystarkastaja tarkastaa kohteen rekisteröinnin jälkeen erikseen sovittavana ajankohtana.

Päiväkoteja ja kerhotiloja valvotaan sekä säännöllisesti suunnitelman mukaan että valitusten perusteella. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksista peritään maksu ympäristölautakunnan vahvistaman taksan mukaisesti. Valvonnalla pyritään ennaltaehkäisemään terveyshaittoja.

1.2 Elintarvikelain mukainen ilmoitus ja valvontatarkastukset

Elintarvikelain toimijan tulee tehdä terveystarkastukseen elintarvikelain 13 §:n mukainen kirjallinen ilmoitus elintarvikehuoneistosta viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista tai toimijan vaihtumista. Päivähoitotilojen keittiö voi olla tarjoilu- tai valmistuskeittiö. Tarjoilukeittiöön ruoka tuodaan valmiina, mutta siellä voi olla aamu- ja välipalojen valmistusta. Valmistuskeittiössä ruoka valmistetaan raaka-aineista. Kerhotilojen keittiötä ei pääsääntöisesti rekisteröidä elintarvikehuoneistoksi, koska niissä ei ole varsinaista ruuanvalmistusta. Sellaiset keittiöt, joissa asiakkaat itse valmistavat itselleen ruokia, eivät ole rekisteröitäviä elintarvikehuoneistoja. Ilmoituslomake on saatavilla Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen www-sivuilta

https://www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi/keskiuudenmaanymparistokeskus/tiedostopaikki/index.html?sivu_id=1974

Terveysvalvonta merkitsee elintarvikehuoneiston tiedot valvontakohtetietokantaan ja lähettää toimijalle todistuksen ilmoituksen käsittelystä. Terveystarkastaja tekee huoneistoon elintarvikelain mukaisen suunnitelmallisen tarkastuksen rekisteröinnin jälkeen.

Ilmoituksen käsittelystä ja elintarvikevalvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista, näytteenotoista ja tutkimuksista veloitetaan niistä aiheutuneet kustannukset taksan mukaisesti.

Suunnitelmallisella valvonnalla tarkoitetaan kohteessa tehtäviä elintarvikevalvonnan tarkastuksia ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaan.

Käyttöönottotarkastusta lukuun ottamatta muut elintarvikevalvonnan tarkastukset tehdään pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksista laskutetaan toiminnanharjoittajaa ympäristölautakunnan vahvistaman taksan mukaisesti. Valvonnalla pyritään ennaltaehkäisemään terveysvaaroja.

2. Tiloja ja ympäristöä koskevat vaatimukset

Jos päivähoito- ja kerhotiloja suunnitellaan vanhaan rakennukseen, tulee tarvittaessa teettää kiinteistöstä riittävä kuntoarvio tai kuntotutkimus. Sen avulla voidaan arvioida rakenteiden kuntoa ja niiden vaikutusta sisätilojen olosuhteisiin. Terveysuojelulain 49 §:n mukaista viranomaisvalvontaa varten tutkimuksia ja selvityksiä tekevällä ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tarvittava asiantuntemus ja pätevyys.

Uudisrakentamisessa on huolehdittava rakennustyön aikaisista suojuuksista, kosteudenhallinnasta, materiaalivalinnoista sekä ilmanvaihtolaitteiston suojuuksesta.

Päiväkodin tilojen suunnittelun apuna on hyvä käyttää RT-korttia RT 103083 Päiväkotien suunnittelu.

2.1 Ympäristö ja piha-alue

Päivähoitopaikan sijaintia suunniteltaessa tulee selvittää, onko alueen melutaso, ilmanlaatu ja maaperä toimintaan soveltuvat. Jos päiväkoti sijoittuu vilkasliikenteiseen ympäristöön, tulee paikan soveltuvuus aiottuun käyttöön selvittää aina tapauskohtaisesti. Tontti ei sovi hoitopaikan rakennuspaikaksi, jos ilmanlaadun ja melutason ohjearvojen oletetaan ylittyvän.

Valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) on suunnittelua varten annettu ympäristömelun yleiset ohjearvot sekä ulkona että sisällä esiintyvälle melulle. Päätöksen mukaan liikenteen ja muiden lähiympäristön melulähteiden aiheuttama päiväajan (klo 7-22) keskiäänitaso (L_{Aeq}) ei saa ylittää 55 dB ulko-oleskelualueilla. Sisätiloissa päiväajan keskiäänitaso saa olla enintään 35 dB ja yöajan keskiäänitaso enintään 30 dB.

Jo noin tuhannen auton liikennemäärä vuorokaudessa, voi aiheuttaa viereisellä tontilla melutason ohjearvon ylittymisen. Päiväkodin piha- ja leikkialueet kannattaa sijoittaa suojaan rakennuksen taakse. Jos melutason ohjearvo ylittyy, piha-alueiden suojaksi voidaan edellyttää meluntorjuntatoimia, kuten meluesteen rakentamista ja sisätilojen suojaamiseksi tavanomaista parempaa rakennuksen ulkoseinien, ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyttä. Tonttia ei voida pitää sopivana päiväkotikäyttöön, jos ohjearvo ylittyy meluntorjuntatoimista huolimatta.

Terveys suojelemiseksi rikkidioksidin, typpidioksidin, hengitettävien hiukkasten, pienhiukkasten, lyijyn sekä hiilimonoksidin ja bentseenin pitoisuuksista ulkoilmassa on Euroopan unioninlainsäädännössä annettu sitovat raja-arvot. Näiden lisäksi Valtioneuvoston päätöksessä

(480/1996) on annettu ohjeavot ilman epäpuhtauksille kuten typidioksidille ja hengitettävälle hiukkasille.

Päivähoitotilan ulkoilun alueen tulee olla riittävän valoisa, mutta siellä tulee myös olla varjopaikkoja auringonsuojiksi. Lasten käytössä olevan piha-alueen mitoitus suositukseksi käytetään 20 m² / lapsi. Tiiviisti rakennetuissa ympäristöissä voidaan tilamitoituksessa tinkiä, silloin tulee pystyä osoittamaan läheiseltä puistoalueelta päiväkodin käyttöön soveltuva alue, jonne on turvallinen kulkuyhteys. Päiväkodin ulkoleikkialueen tulee pääsääntöisesti olla aidattu. Aidan tulee olla riittävän korkea, suosituksen mukaan 120 cm. Aidan tulee myös olla riittävän tiivis ja rakenteeltaan sellainen, ettei se houkuttele kiipeämään. Aidan sisäpuolella ei esimerkiksi saa olla askelmiksi soveltuvia tukiosia. Aidan alareunan tulee olla korkeintaan 10 cm:n korkeudella. Portin avausmekanismin tulee olla sellainen, että lapsi ei saa porttia auki.

Saatto- ja huoltoliikenteen turvallisuus tulee huomioida esimerkiksi ajoliittymien ja paikoitusalueiden osalta. Pihalla ei saa olla myrkyllisiä tai piikkisiä kasveja. Piha-alueen pintamateriaalin tulee olla mahdollisimman vähän pölyävää ainesta. Leikkikenttävälineiden on oltava turvallisia ja vaarattomasta materiaalista valmistettuja.

Sulamis- ja sadevedet tulee johtaa hallitusti pois tontilta. Pihavalaistuksen on oltava riittävä. Päiväkoti- ja piharakennusten katolle on tarvittaessa asennettava lumiesteet.

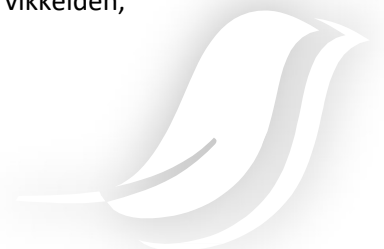
2.2 Tilat ja materiaalit

Päivähoidon tilojen tulee olla riittävän väljät mahdollisten terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Suunniteltaessa päiväkotia lasten käytettävissä olevaa tilaa eli ns. hyötyalaa tulee olla vähintään 7 m²/lapsi. Osapäivähoidossa ja kerhotiloissa varataan hyötyalaa vähintään 4 m²/lapsi. Hyötyalalla tarkoitetaan lasten käytössä olevien huoneiden yhteenlaskettua lattiapinta-alaa. Hyötyalaa ei lasketa huolto-, toimisto-, vaatehuolto-, sosiaali-, keittiö- eikä siivousvälinehuoltotiloja. Hyötyalaa laskettaessa huomioidaan yhtä aikaa läsnä olevien lasten lukumäärä, päiväkodissa voi olla kirjoilla enemmän lapsia kuin esimerkiksi vuoropäiväkodissa.

Sisäänkäynti ei saa aiheuttaa vetoa päiväkodin oleskelutiloihin. Vetohaitan voi estää lämpöeroholla, tuulikaapilla tai vastaavalla ratkaisulla. Sisäänkäynnin yhteydessä tulisi olla ns. kuraeteinen, jossa on ulkovaatteiden ja kenkien huuhtelupaikka hiekanerotuskaivolla varustettuna. Ulkovaatteiden kuivauskaapit tulee sijoittaa niin, että ne eivät aiheuta ylimääräistä hajua, kosteutta tai melua päiväkodin oleskelutiloihin. Siivottavuuden parantamiseksi kengät ja muut varusteet tulee säilyttää hyllyillä tai ripustettuna.

Päiväkodin eri ryhmien tilojen tulisi olla erotettavissa ovilla toisistaan tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi. Tilojen suunnittelussa ja materiaalivalinnoissa tulee huolehtia siitä, että tilat ovat helposti puhtaana pidettäviä. Suunnittelussa tulee välttää korkealla sijaitsevia, hankalasti puhdistettavia tasoja. Rakentamisessa tulee suosia vähäpäästöisiä materiaaleja (M1-luokan materiaalit). Suunnittelussa on huomioitava mm. mahdollisten portaiden ja parvien turvallisuus (turvaportit, liukuesteet), pintojen liukkaus, vaaraa aiheuttavat terävät kulmat tai aukot ja ovien aukeamissuunnat. Raskaissa ovissa on oltava turvasaranat, jotka estävät lasten sormien jäämisen oven ja karmin väliin. Rakenteet, varusteet ja kalusteet tulee olla turvallisia (kalusteet on kiinnitetty tarvittaessa lattiaan tai seinään).

Päivähoito- ja kerhotiloissa on oltava riittävästi varastotilaa mm. lelujen, askartelutarvikkeiden, liikuntavälineiden, wc- ja käsipyyhepaperien säilytystä varten.

2.3 Sisäilmasto

Sisäilmassa ei saa esiintyä terveyshaittaa aiheuttavina pitoisuuksina mikrobeja, pölyä, kaasumaisia yhdisteitä tai muita epäpuhtauksia.

Lasten päivähoitopaikoissa ja vastaavissa tiloissa lämpötilojen tulee täyttää käyttöaikana asumisterveysasetuksen mukaiset toimenpiderajat:

- Huoneilman lämpötila lämmityskaudella + 20 °C – + 26 °C
- Huoneilman lämpötila lämmityskauden ulkopuolella + 20 °C – + 32 °C
- Seinäpinnan alin keskiarvolämpötila + 16 °C.
- Lattiapinnan alin keskiarvolämpötila + 19 °C.
- Alin pistemäinen pintalämpötila + 11 °C.

Ulkoilmavirran tulee olla käytön aikana vähintään 6 l/s henkilöä kohden. Ulkoilmavirta saa kuitenkin olla 4 l/s henkilöä kohden, jos varmistutaan siitä, etteivät sisäilman epäpuhtauspitoisuudet tai lämpötila kohoa niin suuriksi, että ne aiheuttavat terveyshaittaa, tai kosteus nouse niin suureksi, että se voisi aiheuttaa mikrobikasvun riskiä rakenteissa. Ilmanvaihto ei saa aiheuttaa vetoisuutta ja tuloilman epäpuhtaudet tulee poistaa mahdollisimman hyvin. Ilmanvaihdon riittävyyttä suhteessa tilan käyttöön voidaan arvioida hiilidioksidimittauksella. Ilmanvaihto tulee järjestää siten, että sisäilma vaihtuu koko oleskeluvyöhykkeellä eikä ilmanvaihto jää paikallisesti riittämättömäksi.

Oleskelu- ja työskentelytiloissa on suositeltavaa olla ainakin yksi avattava tuuletusikkuna.

2.4 Radon

Radonpitoisuuden viitearvo oleskelutiloissa on 300 Bq/m³. Viitearvolla 300 Bq/m³ tarkoitetaan radonpitoisuuden vuosikeskiarvoa. Radonpitoisuuden vuosikeskiarvo mitataan vuoden yhtäjaksoisena aikana tai lasketaan radonmittauskaudella (1.9.-31.5.) kahden kuukauden yhtäjaksoisen mittauksen tuloksesta. Sisäilman radonpitoisuus pitää selvittää kaikissa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen alueen kunnissa.

2.5 Tupakointi

Tupakointi on kielletty päiväkotien lapsille tarkoitetuissa sisätiloissa sekä lapsille tarkoitetuilla ulkoilualueilla. Edellä mainittu asia on huomioitava, mikäli päiväkotirakennuksen yhteydessä on muuta toimintaa tai päiväkotijäsen asuinhuoneistossa.

2.6 Ääneneristys ja melu

Akustiikan suunnittelussa tulisi käyttää akustiikan asiantuntijoita. Erityistä huomiota tulee kiinnittää leikki- ja ruokailutilojen akustiikan suunnitteluun niin, että häiritsevä kaikuminen saadaan poistettua.

Päiväajan keskiäänitason toimenpideraja on 35 dB ja yöajan 30 dB. Ilmanvaihtolaitteista ja muista rakennuksen teknisistä laitteista aiheutuva melun keskiäänitaso (L_{Aeq}) saa lasten käytössä olevissa oleskelutiloissa olla enintään 35 dB päiväaikana (klo 7-22). Teknisten laitteiden yöaikaisen (klo 22-7) melun enimmäistaso (L_{AFmax}) ei saa ylittää 33 dB, tämä tulee huomioida ympärivuorokautisissa päiväkodeissa.

Kuulovaurion välttämiseksi melun äänitasot eivät saa ylittää $L_{Aeq,4h}$ 100 dB, L_{AFmax} 115 dB tai L_{Cpeak} 140 dB. Jos yksi tai useampi näistä ylittyy, on melualtistusta rajoitettava joko suojaamalla kuulo, vähentämällä melutasoa tai rajoittamalla melua aiheuttavaa toimintaa ajallisesti.

2.7 Valaistus

Valaistuksen tulee olla toimintaan nähden riittävä. Suunnittelussa voidaan käyttää Suomen Valoteknillisen Seuran suosituksia ja RT-kortteja RT 75-11263 Valaistustekniikan perussuureet ja määritelmät, RT 07-10912 Päivänvalon hallinta sisätiloissa sekä eurooppalaista standardia Standardi EN – 12464-1. Lasten käytössä olevissa tiloissa tulee olla ikkunat luonnonvalon saamiseksi. Ikkunalasipinta-alaa tulisi olla vähintään 10 % lattiapinta-alasta.

2.8 Talousvesi ja sen lämpötila

Päivähoito- ja kerhotilat tulee liittää yleiseen vesijohto- ja viemäriverkostoon. Jos alueella ei ole yleistä vesijohto- ja viemäriverkostoa, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus antaa neuvontaa vesihuollon järjestämisestä. Talousveden tulee täyttää sille asetetut laatuvaatimukset. Lämpimän vesijohtoveden lämpötilan tulee olla vähintään + 50 °C ja vesikalusteesta saatava vesi saa olla korkeintaan + 65 °C. Minimilämpötila on tarkoitettu legionellabakteerin kasvun ehkäisemiseksi ja ylin lämpötila taas estämään tapaturmia ja materiaalien vaurioitumista.

2.9 WC-, pesu- ja siivoustilat

Päiväkodissa tulee olla vähintään yksi wc-istuin ja yksi käsienpesuallas 10 lasta kohti. Käsienpesupisteet tulee varustaa pesuaineannostelijalla ja käsipyyhelineellä. Lasten ja henkilökunnan käsien kuivaamiseen tulisi käyttää kertakäyttöpyyhkeitä. Jokaisessa ryhmähuoneessa tulisi myös olla käsienpesupiste.

Osapäiväryhmien ja kerhojen tiloissa tulee olla vähintään yksi wc-istuin ja käsienpesuallas 15 lasta kohti. Nuorisolle tarkoitetuissa kerhotiloissa vähimmäisvaatimus on yksi wc ja yksi käsienpesuallas 25 lasta tai nuorta kohti.

Alle kolmevuotiaiden lasten pesutiloissa tulee olla suihkuallas tai vastaava alapesupaikka. Vaipan vaihtoon ja vaippojen säilytykseen sekä pottien puhdistamiseen ja säilyttämiseen tulee olla riittävät tilat. Vaipparoskiksessa tulee olla tiivis kansi.

Henkilökunnalla tulee olla omat wc-tilat.

Siivousvälineille ja -aineille tulee varata erillinen lukittava tila, jossa tulee olla vesipiste, lattiakaivo, kuivatuspatteri ja teline siivousvälineille, riittävästi hyllytilaa ja hyvä ilmanvaihto. Jos siivokseen käytetään lattianhoitokoneita tai vastaavia, niiden huoltoon ja säilytykseen tulee olla riittävä tila.

Jos liinavaatteiden pesu tapahtuu päiväkodissa, on tekstiilihuoltoa varten oltava asianmukaisesti varustettu tekstiilihuoltotila, jossa on riittävä tulo- ja poistoilmanvaihto. Pyykinpesu ja -kuivaus tulee järjestää koneellisesti tai pesettää tekstiilit pesulassa. Tekstiilihuoltotilan mahdollisuuteen tulisi varautua, vaikka tekstiilihuolto järjestettäisiin ulkoistetusti. Kullekin lapselle on varattava henkilökohtaiset vuodevaatteet. Vuodevaatteiden tulee kestää vähintään 60 °C:n vesipesu. Likaisten ja puhtaiden liinavaatteiden säilytyspaikat on erotettava toisistaan.

Lelujen puhdistamisen ja kuivaamisen vaatima tila tulee myös huomioida.

2.10 Keittiö

Keittiö tulee suunnitella ja varustaa keittiötoiminnan mukaan. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sivuilla on ohjeita elintarvikehuoneiston suunnitteluun

https://www.keskiiudenmaanymparistokeskus.fi/sivu.tmpl?sivu_id=7351

2.11 Jätehuolto

Jätehuolto on järjestettävä siten, ettei jätteistä aiheudu terveyshaittaa. Jätehuollolla tarkoitetaan jätteiden säilyttämistä, keräämistä, kuljettamista, käsittelyä ja hyödyntämistä. Jätteiden keräysastiat on sijoitettava niin, ettei niistä aiheudu hajua tai muuta terveyshaittaa. Haittaeläinten pääsy jäteastioihin on estettävä.

Jäteastiat on sijoitettava paloturvallisesti ja riittävän etäälle rakennusten ikkunoista ja ilmanottoaukkoista. Lisää yksityiskohtaisempia ohjeita jätetilan suunnittelusta ja jätehuollon järjestämisestä on kuntien jätehuoltomääräyksissä, jotka löytyvät Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sivuilta

https://www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi/keskiuudenmaanymparistokeskus/sivu.tmp?siivu_id=1967

3. Lähteet ja lisätietoja

- Terveydensuojelulaki (763/1994) ja -asetus (1280/1994)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)
- Asumisterveysasetuksen soveltamisohjeet (Ohje 8/2016, osat I – V, Valvira)
- Ohje koulun ja päiväkodin olosuhdevalvonnasta, terveyshaitan ennaltaehkäisemisestä sekä selvittämisestä (Ohje 12/2018, Valvira)
- Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos, Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015)
- Infektioriskin vähentäminen päivähoidossa (Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2005:28)
- Sosiaali- ja terveysministeriö ja Stakes: Päivähoidon turvallisuussuunnittelu, 2008
- Päiväkotien suunnittelu, RT 103083, 2019
- Rakennustieto Oy:n ohjekortit
- STUK:n ohjeistus (www.stuk.fi/aiheet/radon)
- Tupakkalaki 13.8.1976/693, 21.6.2010 muutos
- Elintarvikelaki 23/2006
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus ilmoitettavien elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (1367/2011)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 elintarvikehygieniasta
- Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnasta (420/2011)
- Ympäristönsuojelulaki 527/2014
- Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)
- Valtioneuvoston päätös ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvosta 480/1996

- Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta 79/2017
- Valtioneuvoston asetus ilmassa olevasta arseenista, kadmiumista, elohopeasta, nikkelistä ja polysyklisistä aromaattisista hiilivedyistä 113/2017
- Euroopan unionin ilmanlaatua ja hallintaa koskevat direktiivit (EY) N:o 50/2008 ja 107/2004
- Ääniympäristö, Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä, 2018
- Jätelaki 646/2011
- Jätehuoltomääräykset Kerava, Järvenpää, Mäntsälä, Tuusula ja Nurmijärven jätehuoltomääräykset
- Rakennustieto Oy ohjekortit

